

امېرىكا جاقىڭ جۇڭگونىڭ شىكى سىنە كېلىڭۆنە باتىل قارسى تۇرامىز

□ **خالق گازەتىنىڭ شولۇشىسى**

امەرىكادا جەرگىلىكتى ۋاقىت 6 ـ ايدىڭ 17 ـ كۇنى، امەرىكا جاق ايتىلمىس “2020 ـ جىل ۋىيەۋر ادامدىق ۇقىقتارى ساياسات زاڭ جوباسىنا” قول قويپ زاڭ ساناتىندا قابىلدادى. ايتىلمىس بۇل زاڭ جوباسى جۇڭگونىڭ شىنجياڭنىڭ ادامدىق ۇقق جاە-دايىن قاساقانا داتتىپ، جۇڭگو ۇكىمەتتىنىڭ شىنجياڭدى جونگە سالۇ ساياساتىنا سۇرقىالپقەن سوقتىغىپ، خالقئارالىق زاڭ مەن خالقئارالىق قارىم-قاتناستىڭ نەگىزگى ولىشەمەن كوپە ـ كورنەۋ اياققا تاپتاپ، جۇڭگونىڭ شىكى سىنە دورەكىلىكپەن كېلىكتى. جۇڭگو ۇكىمەتى مەن خالقي بۇعان قاتتى كەكتەندەدى جانە باتىل قارسى تۇرادى.

مىنانى، ەسوزسىز، اتاپ كورسەتەمىز: شىنجياڭغا ساياتىن ماسەلە استە امەرىكا جاقنىڭ ايعاي ـ سۇرەن سالغىنانىداي ادامدىق ۇقىق، ۇلت، ەدىن ماسەلەسى ەمەس، قايتا زورلىقتى كۇش لاڭگەستىككە قارسى تۇرۇ جانە بولشەكتەۋىشلىككە قارسى تۇرۇ ماسەلە-سى. 20 ـ عاسىردىڭ 90 ـ جىلدارىنان بەرى، ۇلتتىق بولشەكتەۋىشى كۇش، ەدىنى ۇشقارى كۇش، زورلىقتى لاڭگەستىك كۇشتى قامتىعان “ۇش تۇرلى كۇش” شىنجياڭدا نەشە مىڭداغان زورلىقتى كۇش لاڭگەستىك وقىعالاردى تۇدىرىپ، باس اماندىق پەن مال ـ مۇ-لىككە اۋىر دارەجەدە زىان سالىپ، جەرگىلىكتى خالقة-تىڭ تۇرلى ۇقىقتارىن اۋىر دارەجەدە اياققا تاپتىدى. جۇڭگو ۇكىمەتى ۇستىنەن وڭاۋ مەن تۇبىرىنەن وڭاۋعا بىردەي ەمان بەرگۈە تاپاندى بولپ، سوققى بەرۇ مىكەل الدىن ۇلدى ۇشتاستىرىپ، شىنجياڭدا لاڭ-كەستىككە قارسى تۇرۇعا جانە ۇشقارلىقتى الاستاۋعا قاتىستى ەبىر قىدىرۇ شارالاردى باتىل قولناندى، قا-تىستى شارالار جۇڭگونىڭ زاڭىنا ساي كەلىپ قانا قويماي، جۇڭگونىڭ خالقئارالىق قوعامنىڭ لاڭگەس-تىككە قارسى تۇرۇ جانە ۇشقارلىقتى الاستاۋ دارىپتە-مەسىن تىياناقتاندىرۇى، «بىرلەسكەن مەملەكتەتتەر ۇيىمىنىڭ ەلەمدىك لاڭگەستىككە قارسى تۇرۇ سىرتا-تەكياسىن»، «زورلىقتى كۇشتەن، ۇشقارلىقتىن ساقىتتاۋ ارەكەت جوباسىن» تىياناقتاندىرۇدى قامتىعان ناقتى ەدىسى جانە بەينەسى بولپ تاپىلادى. جۇڭگو-نىڭ شاراسى اسا ۇنەمدى بولپ، شىنجياڭدا ۇرتىس 3 جىلدىن استام ۋاقىت بويى زورلىقتى كۇش لاڭگەس-تىك دەلوسى تۇلىهادى، شىنجياڭداي ەز ۇلت خالقنىڭ تىرىشلىك ۇقىعى، سالاماتتىق ۇقىعى، دامۇ ۇقىعى سىياقتى ۇقىقتارى پارەمەندى قاتناماسىز ەتىلدى. خالقئارالىق قوعام جۇڭگونىڭ ارەكەتى دۇنيە جۇزىلىك ادامدىق ۇقق سىستىرىنە جانە ەلەمدىك لاڭگەستىككە قارسى تۇرۇ سىتەرىنە بەلسەندى ۇلەس قوستى دەپ جايىياي مويىندادى.

امەرىكا جاقنىڭ شىنجياڭغا ساياتىن ايتىلمىس زاڭ جوباسىن شىعارۇى بۇكىلەدي شىندىقپەن ساناس-پاي، اق پەن قارانى شاناستىرعاندىق. شىندىققا داۋ

(باسى 1 ـ بەتتە)

كوپىشلىك جبابال مىنالاردى ەبلىدىردى: وسى ايتىلە-مىس “زاڭ جوبا” 25 مىلليون شىنجياڭ خالقنىڭ بۇكىلەدي قارسى جاعىندا تۇردى، امەرىكا جاق اى-تىلمىس شىنجياڭغا ساياتىن ماسەلەدەن پايدالانىپ، جۇڭگونىڭ ۇلت قاتىناسىنا بىرتكى سالۇعا، شىنجياڭنىڭ گۇلدەنىپ ـ كوركەيۇىن، ورنىقتىلىغىن بۇلدىرۇگە، جۇڭگونىڭ دامىپ، زورايۇىن شاۋجاى-لاۋعا ۇرنىغان قاسكۇنەمدىگى استە جۇزەگە اسپاى-دى.

شىندىقتى ەلەمەي، اق پەن قارانى شاتاسە-تىردى، ەبىز قاتتى كەكتەنەمىز، باتىل قارسى تۇرامىز
”امەرىكا جاقنىڭ شىنجياڭغا ساياتىن ايتىلمىس ’زاڭ جوباسىن‘ قول قويپ زاڭ ساناتىندا قابىلدا-ۋى جۇڭگونىڭ شىكى سىسە دورەكىلىكپەن كېلىڭۇ، شىنجياڭنىڭ ادامدىق ۇقىغن داتتاۋ سانالا-دى، مەن مۇنى قاتاڭ جازىعرايمىن، وعان باتىل قارسى تۇرامىن!“ 6 ـ ايدىڭ 18 ـ كۇنى اۋتونومىيالى رايوندىق سۇ يىگىلىگى مەڭگەرمەسى پارتىيا باس-شلىق گروۇپپاسىنىڭ شۇجىي يلحام وسىمان قاتاڭ تۇردە بلاي دەدى: امەرىكا لاڭگەستىككە قارسى تۇرۇ ماسەلەسىندە اشىقتان ـ اشىق قوس ولىشەم ۇستانىپ، امەرىكانىڭ جۇڭگونىڭ يەلىك ۇقىغىنا، حاۋپسىزدىگىنە زىيان جەتكىزىپ، جۇڭگونىڭ ۇلت قاتىناسىنا بىرتكى سالپ، شىنجياڭنىڭ گۇلدەنىپ ـ كوركەيۇىن، ورنىقتىلىغىن بۇلدىرۇگە ۇرنىغىغان سۇرقىا نېيەتىن اناعۇرلىم پاش تىتى، مۇنان بارلىق ادال نېيەتتى جانە ادىلەتتىشل ادامدار، ەسوزسىز، جىرەنەدى!

شىنجياڭ داشۇەسى ماركىسىزم شۇەيۋانى پارتە-كومىنىڭ ورنىباسار شۇجىيى، شۇەيۋان باستىعى زۇلليات سىمايىل بلاي دەدى: ”امەرىكا جاقنىڭ شىنجياڭغا ساياتىن ايتىلمىس ’زاڭ جوباسى‘ جۇڭگو-

جۇرمەيدى. بۇگىنگى شىنجياڭدا ۇلتتار تەڭ دە نىتتە-ماقتى، دىندەر جاراسەدى دا ۇيلەسەمدى، تۇرمىس نىتىش تا بەرەكەلى، مەنە بۇل شىنجياڭداي ەز ۇلت خالقنىڭ نامىز بىرسى ـ قۇتى. 2019 ـ جىلى شىنجياڭ قابىلداغان ساياحاتشى 200 مىلليون ادام ـ رەتتەن استى، ەكونوميكاسىنىڭ ارتۇ مولشەرى %26كە جەتتى، 2020 ـ جىلى مۇلەدم كەدەيلىكتى تۇبەيىلى جويادى. شىنجياڭ ۇيغۇر اۋتونوميالى رايونىنداى ۇيغۇر ۇلتىنىڭ جان سانى 11 مىلليون 650 مىڭغا ارتىپ، اۋتونوميالى رايونداى جالىي جان سانىنىڭ %46.8دىن يەلەدى. شىنجياڭ ەسلام ەدىنى مەشىتتەرى 24 مىڭنان اسپ، ورتا ەسەپپەن ەز 590 مۇسلىمانعا ەبىر مەشىت تۇرا كەلەدى. ۇيغۇر ۇلتى جۇڭگونىڭ 56 ۇلتىنان قۇرالغان ۇلى شاڭئراغىنىڭ ەبىر مۇشەسى بولپ، جۇڭگونىڭ نەگىزگى زاڭى بەرگەن تۇرلى ۇقىقتار مەن ەركىندىكتەردەن تولىق يىگىلىكتەنۇدە.

دۇرسى ـ بۇرسى جونىندە خالقئارالىق قوعام ۇزى تورەلىگىن ايتادى. بىرلەسكەن مەملەكتەتەر ۇيىمى ادامدىق ۇقق القالار كەڭەسنىڭ 43 ـ رەتكى ماجىلىسىندە كوپتەگەن مەملەكتەتنىڭ ۋاكىلدەرى سوز-دەرىندە جۇڭگونىڭ شىنجياڭنىىڭ لاڭگەستىككە قارسى تۇرۇ جانە ۇشقارلىقتى الاستاۋ ناتىجەسىن القاپ، جۇڭگونىڭ اشىق، جارىا بولۇدان جازاباعاندىغىن ماقتاپ، شىنجياڭغا ساپارلاي كەلگەن ەز ەلدىڭ 1000نان استام دىيولماتتارى، خالقئارالىق ۇيىمداردىڭ ەمانساپىنلارى، تىلىشلەرى، ەدىنى قايراتكەرلەر سىياقتە-لاردى قابىلداپ، جۇڭگو جاقنىڭ ۇسىنىس نەكتەن اداە-دىق ۇقق جوعارى دارەجەلى ارناۋلى ەمانساپىنلارنىڭ شىنجياڭغا ساپارلاي كەلۇىن قارسى الدى. 2019 ـ جىلى 50 نەشە مەملەكتەتنىڭ جەنەۋادا تۇراقتى تۇراتىن ۋاكىلە-دەرى بىرلەسكەن مەملەكتەتەر ۇيىمى ادامدىق ۇقىق القالار كەڭەسى تۇراعاسىنا جانە ادامدىق ۇقق سىتەرى جونىندەگى جوعارى دارەجەلى ارناۋلى ەمانساپىنىسىنا بىرلەسىپ حات جازىپ، جۇڭگونىڭ لاڭگەستىككە قارسى تۇرۇ جانە ۇشقارلىقتى الاستاۋ قىزمەتىندە ادامدىق ۇقق-قا قۇرمەت نەكتەنىنە جانە ونى قامتاماسىز تەكتەنىنە بەل-سەندى باعا بەردى: 60 نەشە مەملەكتەت 74 ـ كەزەكتى بىرلەسكەن مەملەكتەتتەر ۇيىمى جىنالىسىنىڭ 3 كومىتەت ەماجىلىسى كەزىندە بىركەس ـ تىركەس ەسوز كەزەگەن لىپ، جۇڭگو جاقنىڭ شىنجياڭغا ساياتىن ماسەلەدەگى تۇرعىسىن قولداپ، جۇڭگونىڭ ادامدىق ۇقق سىتەرىندە-دەگى وراسان زور العا باسۇىن جانە شىنجياڭدى جونگە سالۇ ساياساتىن القاپ، ادامدىق ۇقق ماسەلە-سىن جەلەۋ ەتىپ، جۇڭگونىڭ شىكى سىنىگە كېلىڭۆنە قارسى تۇردى. كەزىندە شىنجياڭغا ساپارلاي كەلگەن ەكپىيەتتىك سىرتقى سىتەر كومىتەتىنىڭ مەڭگەرۇشىسى يزات ساد توتەسىنەن امەرىكا جاقنىڭ ايتىلمىس ”اداە-دىق ۇقىق ماسەلەسىنەن“ پايدالانىپ جۇڭگونىڭ شىكى سىنە كېلىڭۇى ”قوفان ـ لوقى جاساۋعا جانا-دى“ دەپ اتاپ كورسەتكەن. برازىلىيا برازىلىيا ـ جۇڭگو وئەركاسىپ ـ ساۋدا باس قوعامىنىڭ زەرتتەتۇ-

شىسى يساپەل كاۋالە ”امەرىكا جاقنىڭ ەس جۇزىندە-دەگى نېيەتى ۇزىنىڭ دۇنيە جۇزىندەگى زورەكەرلە-گىن قورعاۋ“ دەپ قارادى.

امەرىكا جاق شىنجياڭغا ساياتىن ايتىلمىس زاڭ جوباسىمەن شىنجياڭنىڭ لاڭگەستىككە قارسى تۇرۇ، بولشەكتەۋىشلىككە قارسى تۇرۇ جانە ۇشقارلىقتى الاستاۋ شارالارىنا كىر كەلتىرۇى لاڭگەستىككە قارسى تۇرۇ جانە ادامدىق ۇقق ماسەلەسى جاعىنداى اشىق-تان ـ اشىق قوس ولىشەمبەن اينالىسۇى سانالادى. كوپكە ەمالم، امەرىكا جاق تايباۋ جىلداردان بەرى، لاڭگەستىككە قارسى تۇرۇدى سىلتاۋ ەتىپ يراق، سىريا سىياقتى ەسلام مەملەكتەتتەرىندە سوعىس بىلىقە-پالىغىن تۇدىرىپ، مىلليونىداغان جازىقىسىز بۇقارانىڭ ۇلم ـ ەجىتىمىن تۇدىردى؛ امەرىكا جاق تاغى لاڭ-كەستىكتى بەلگىلى ەبىر مەملەكەتپەن، وگىرمە جانە دىنمەن بايلانستىرىپ، مۇسلىمانلاردى نەگىزگى جان سانى ەتكەن كەيىبىر مەملەكەتتەرگە قاراتا ”مۇسلىمان-داردى شەكتەۋ بۇيرىغىن“ جارىيالدى. امەرىكانىڭ خالقي رايىن تەكسەرۇ ساندى مالپەتىندە بلاي دەپ كورسەتكەن: امەرىكاداى %75 ەرەسەك مۇسلىمان امەرىكا قوعامىندا مۇسلىمانلاردى كەمسىتۇ جايىتىنىڭ زور مولشەردە ۇومىر ەسۇرىپ وتىرعانىن بىلدىرگەن، بۇل جونىندە امەرىكاداى %69 جايى بۇقارا دا ۇقساس كوزقاراستا بولغان؛ امەرىكاداى %50 مۇسلى-مان تايباۋ جىلداردان بەرى امەرىكادا مۇسلىمان بولۇ اناعۇرلىم قىنداستى دەپ قاراعان. مۇنان امەرىكا جاقنىڭ رتەدەن ـ اق ۇز ەلىنىڭ سۇرقىا ادامدىق ۇقق جاعدايى جونىدە ۇزىن تەرەڭ سارپاقا سالۇ كە. رەكتىگىن وپ ـ وڭاي كورپ اۋعا بولادى. امەرىكادا-ى كەيىبىر ساياساتپازدارنىڭ ساياساي جەكە مۇددەسى ۇشىن تۇرلى ـ تۇرلى سوراقلىقتارعا بارۇى وزدە-رى بوسكەندەي ”ادامدىق ۇقىقتىڭ قورعاۋشىسى“ ەمەس، قايتا شىندىقتى كوزگە لىمەي، وتىرىكتى ويدان قىستىراتىن، ادىلدىكتى ەلەمەيتىن، قىسىنسىز، ۇباتسىز سەرسوق ەكەننىن قايتا ـ قايتا دالەلدەدى.

شىنجياڭنىڭ ەسى بۇكىلەدي جۇڭگونىڭ شىكى ەسى، ەزقانداي شەتەلدىڭ كېلىڭۆنە استە جول قويمايمىز ـ ەبىز امەرىكا جاقنىڭ قاتەللىگىن دەر كەزىندە تۇزەتەپ، شىنجياڭغا ساياتىن ايتىلمىس زاڭ جوبا-سىنان پايدالانىپ، جۇڭگونىڭ مۇددەسىنە زىيان جەتد-كىزۇىن، جۇڭگونىڭ شىكى سىنە كېلىڭۇىن توقتاتۇىن قاتاڭ تالاپ ەتەمىز. جۇڭگو ۇكىمەتى مەن خالقنىڭ مەملەكەتتىىڭ يەلىك ۇقىغىن، حاۋپسىزدىگىن، دامۇ مۇددەسىن قورعاۋ بەكىمى مىزىعمەيدى. امەرىكا جاقنىڭ شىنجياڭغا ساياتىن ماسەلەدەن پايدالانىپ، جۇڭگونىڭ ۇلت قاتىناسىنا بىرتكى سالۇى، شىنجياڭنىڭ گۇلدەنىپ ـ كوركەيگەنىن، ورنىقتىلىغىن ەبۇلدىرۇى، جۇڭگونىڭ دامۇىن، زورايۇىن شاۋجاى-لاۋعا ۇرۇنىۋى استە سىكە اسپايدى.

(شىنجۇا اگەنتىنىڭ 6 ـ ايدىڭ 18 ـ كۇنى بەيجىڭنەن بەرگەن خابارى)

ەاۋعا بولادى، لاڭگەستىككە قارسى تۇرماسا اداە-دىق ۇقتى قورعاۋعا بولمايدى. لاڭگەستىك ارە-كەتكە زاڭ بويىنىشا سوققى بەرىپ، ۇشقارلىقتى الاستاپ، لاڭگەستىكتى، ۇشقارلىقتى جويىپ، ەز ۇلت خالقنىڭ ۇمىرى مەن مال ـ مۇلىك حاۋپىسىز-دىگىن قامتاماسىز ەتۇ — ادامدىق ۇقققا قۇرمەت ەتۇدىڭ ەڭ تاماشا بەينەسى. ”قازىر شىنجياڭداى ۇلتىتار تەڭ دە نىتىماقتى، دىندەر جاراسەمدى دا ۇيلەسەمدى، خالقنىڭ تۇرمىسى نىتىش تا بەرەكەلى. خالقئارالىق قوعام جۇڭگو ۇكىمەتىنىڭ شىنجياڭدى جونگە سالۇ ساياساتىن جايىياي بەلسەندى باعالاۋدا، مەنى سىنە ۇشىن تەك امەرىكا عانا كورسە دە كور-مەسكە سالادى؟

”جاڭا تىپتى ايدارشا ۇيرۇس وپكە قابىئۇ نە-دەتى تۇتىلىپ، ساۋدام نىقالعا ۇشىراعان كەزەدە، ۇكەمەت مەنىڭ ۇسىمى قازىنادان تولەنەتتىن قازىز اقشا ۇلدى ۇتىنىشى ەتىپ، ساۋداداى قېنىشلىقتان وتۇبە كومەكتەستى“. 6 ـ ايدىڭ 18 ـ كۇنى حوتان قالاسىندا ساۋدا سىتەيتىن كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ ـ باۋلۇ ورتالىغىنان وقۇ تاۋسقان ناربيە. لەنۇشى ادىل احات: ۇزاق ۇاقىتتان بەرى، ەدىنى ۇشقارلىق ۇشقارى يەديما مەن ەدىندى بىرگە مانا-دى، قالىڭ دىنگە سەنەتىن بۇقارامەن بىرگە مانا-دى، قوعامدىق تۇرمىسپەن بىرگە ماتادى، شىنجياڭدا-ى ەز ۇلت خالقي بىرگە جاراتقان ۇان تۇرلى ەماستۇرلى مادەنيەتتى كوزگە لىمەدى، ـ دەدى. ول كاسپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ ـ باۋلۇ ورتالە-مىنان ۇيرەنۇ ارقىلى ۇشقارى يەدييادان ارلىىپ، تۇرمىسى ەماندى: ”وزى اشىق ـ جارقىن بولا تۇستى. ”وسى ايتىلمىس ’زاڭ جوبا‘ قۇيداي وتە-رىك“، ـ دەدى ادىل. ”شىنجياڭ ماسەلەسىندە، شىنجياڭداى ۇلتتار-دىڭ ەڭ سويلەۋ ۇقىعى بار“. شىنجياڭ ەسلام ەدىنى قوعامىنىڭ باستىعى، شىنجياڭ ەسلام ەدىنى

امەرىكانىڭ جۇڭگونىڭ شىكى سىنە كېلىڭۇى — ”قوس ولىشەم“ سايقالدىعى

شىنجۇا اگەنتىنىڭ شولۇى

□ شىنجۇا اگەنتىنىڭ ەتلىشىسى جۇ چاۋ

جەرگىلىكتى ۋاقىت 6 ـ ايدىڭ 17 ـ كۇنى امەرىكا جاق ايتىلمىس “2020 ـ جىل ۋىيەۋر ادامدىق ۇقىقتارى ساياسات زاڭ جوباسىنا” قول قويىپ زاڭ ساناتىندا قابىلدادى، بۇل — جۇڭگونىڭ شىكى سىسە دورەكىلىكپەن كېلىڭۇ ارەكتەنى ەزى ”قوس ولىشەم“ سايقالدىعى.

امەرىكا ساياساتپازدارنىڭ نازارىنىدا، وسى ايتىلمىس زاڭ جوبا — جۇڭگونىڭ شىكى سىسە كېلىڭۇدىڭ، جۇڭگونىڭ دامۇىن ۇزىندىقتاۋدىڭ تاغى ەبىر ”قۇرالى“. ەبىراق، دۇنيە خالقئقازىنىڭ نازارىنىدا، امەرىكا جاقنىڭ ابدەن توزىعى شىقتان وسى ”ەسكى ويىنى“ امەرىكا ۇلگىسىندەگى جالغان ”قوس ولىشەمدى“ تاغى ەبىر رەت پاش ەكتەننەن باسقا دانەگە ەمەس.

وسى ايتىلمىس زاڭ جوبا جۇڭگونىڭ شىنجياڭنىىڭ ادامدىق ۇقق جاعدايىنا قاساقانا پالە جاۋىپ، جۇڭگو ۇكىمەتىنىڭ شىنجياڭدى جونگە سالۇ ساياساتىنا سۇرقىالپقەن سوقتتە-مىپ، خالقئارالىق زاڭ مەن خالقئارالىق قارىم-قاتىناسىتنىڭ نەگىزگى ولىشەمىن كوپە ـ كورنەۋ اياققا تاپتاپ، جۇڭگونىڭ شىكى سىسە دورە-كىلىكپەن كېلىكتى، مۇنىڭ استارىنىدا امەرىكا جاقنىڭ كانىگى قىسرى قاپباتتىق ويى مەن يەدەۋولېگيالق سىڭار جاقىتلىعى چاتىر. ۋاشىنگىتونە-دىق كەيىبىر ساياساتكەرلەر ەكى ەسوزنىڭ بە-رىندە ”ۋىيەۋر ادامدىق ۇقىقتارىن“ ايتىپ، بۇل ماسەلگە ۇوز ۇيىنىڭ شارۋاسىنداى ”قانق ەكەننە“ كورسەتتى. الايدا وسالار-دىك اراسىندا شىنجياڭغا بارىپ، شىنجياڭنىڭ دامۇى مەن وزگەرىستەرىنە سىڭار جاقىتى كوز-قاراسىىز كۇا بولغان قانشاۋى بار؟ ولاردىڭ جۇڭگو جاققا سوقتىغۇعا پايدالانغان ساندى مالپەتتەرىنىڭ قانشاۋىن ”امەرىكا ۇلگىسىندە-گى قۇن كوزقاراسىن“ ۇستانغان اچىارات قۇ-رالدارى ويدان شىعارغان، ولار قانشالىق ساء-راپتان وتكەن؟ ولاردىڭ ەل شىندىنەگى از ۇلت تەكتىلەرگە قاراتقان نامىرى تەرەڭدە جاتقان كەمسىتۇى مەن سىڭار جاقىتى كوزقارا-ى قوپ جاعدايدا وزدەرى ايتانىن ”ادامدىق ۇقىقىپەن“ قابىسا كەتەدى، ولاردىڭ سىناۋ شالعايدا جاتقان قاۋىمىنىڭ ”ادامدىق ۇقىغىنا“ شىنايى كوڭىل بولەتىندىگىنە سەنۇڭكە قانشا اڭقاۋ ادام بولسا دا باتلىدىق ەتە الا ما؟

امەرىكانىڭ ”ۋىيەۋر ادامدىق ۇقىقتارىن“ دابىرالاۋىنىڭ ماقساتى تەك وسىنى جەلەۋ ەتىپ جۇڭگونىڭ شىكى سىسە كېلىگىپ، جۇڭ-

ماشاجاعدايىن قورعايمىز!“ .

اقسۇ ايماقاتتىق عىلىم ـ تەخنىكا قوعامىنىڭ ونسۇ اۋدانى توپقان قالاشىعى توپقان قىستانغىندا تۇراتىن ”ۇمىسۇ، تېمىدىلىك جاساۋ، توغىستىرۇ“ قىزمەت ارتەرتىنىڭ باستىعى راۋشانگۇل تۇردى بلاي دەدى: قازىر قىستاعىمىزدىڭ بەت ـ بەينەسى جاقساردى، قىستاق تۇرغىنلارنىڭ وتباسى كىرسى ارتتى، بارلىق ادام وسى نىتىماقتى دا چاراسىمدى ۇلى شاڭراققا شۇاعى مەن سۇيسىپەنشىلىگىن قۇلىشە-نا ارناۋدا. الداعى قىزمەت بارىسىندا قىزمەت ارتە-تى ۇلكەن لايا ارقىلى ۇكتت ـ لەكسىيا جاساۋ، وتبا-سىلاردى ارالاپ ۇكتت ـ لەكسىيا جاساۋ، اتىز باسنا بارىپ ۇكتت ـ لەكسىيا جاساۋ سىياقتى تاسىلدەردەن پايدالانىپ، قالىڭ بۇقاراعا امەرىكا جاقنىڭ شىندىقە-تى ەلشەمەگەن، بۇرمالاپ، ويدان قۇراستىرعان سۇرقىا كەيىپ ـ كەسپىرىن ايقىن تاۋىنا مۇمكىندىك جاسايدى.

قىستاقتا تۇراتىن قىزمەت ارتەرتىنىڭ كومەگىندە دە يىڭسار اۋدانى وچا قالاشىعى پولكا ارقى قىستا-عىنىڭ تۇرعىنى قۇدادەردى تۇرسۇن مەن ۇلى بىرگە نان جاۋىپ، ايسنا 6000 يۋاننىڭ ۇستىندە كىرسى كىرگىزىپ، ”تۇسىنەن دە كۇلىپ ويانا-تىن“ جاڭا تۇرمىسقا قول جەتكىزدى. قۇدادبەر-دى: ”قازىرگى ورنىقتى، دامىعان اسا تاماشا جاعداي، ۇمتىكە تولى تاماشا تۇرمىس جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىياسىنىڭ باسشىلىغىندا، ەز ۇلت خالقنىڭ قاجىماي ـ تالماي قۇلىشنىۋىمەن قولعا كەلگەن، ەبىز، ەسوز جوق، وڭاي ـ وسپاق قولعا كەلمەگەن باقتىنى تۇرمىستى ايرىقتشا قاستىرلەپ، شىنجياڭنىڭ كوركەيىپ ـ گۇلدەنۇپ، ورنىقتىلىغىن باتىل قورعايمىز“، ـ دەدى.

(^ەتىلشى يۋان لەي، قاتىناسقان تىلىشلەر شى شىن، جاۋ جىيۇن، جاڭ يۇنمەي، جىڭ جو، جاۋ شىيا، حان چىينيان، جاڭ جىلي)